

cions, d'antologies i de llibres il·lustrats; en són una bona mostra les traduccions del magne *L'Hotel París* a l'anglès i l'alemany, *Hotel Paris* (Peter Lang) i *Hotel Paris* (Bamberg University Press), l'antologia en asturià *Una vieya tristura que me mueya per dientro* (Academia de la Llingua Asturiana) o la reedició de l'antologia en espanyol preparada per l'autor en la dècada dels anys huitanta en Visor. A aquestes hi hem de sumar la publicació del darrer volum de *Mural del País Valencià*, que correspon al volum XII de l'*Obra Completa Revisada* (Edicions 3i4) i la selecció antològica més completa publicada fins ara: *Una tendresa oculta (poemes escollits)* (Edicions 3i4).

El llistat d'obres publicades podria no acabar ací i hi afegiríem la delicadíssima versió il·lustrada per Clara-Iris de *La clau que obri tots els panyos* (Peu de mosca) o el conte per a primers lectors *La cançó de l'Estellés* confeccionat per Dani Miquel i Edu Marco i il·lustrat per Helga Ambak (Andana Editorial) o l'assaig biogràfic per a divulgar vida i obra d'aquest poeta nacional que ha escrit Pau Alabajos, *Vicent Andrés Estellés. La veu d'un poble* (Sembra Llibres).

Malgrat la ingent quantitat de llibres, congressos, revistes i traduccions, si l'Any Estellés ha estat un èxit és gràcies a l'entusiasme social amb què aquest país ha acollit i enlairat la figura d'un poeta total com és Vicent Andrés Estellés. Un fet constatable en les desenes de celebracions arreu del territori del Sopar Estellés, els auditoris i les sales de concerts plenes per a escoltar els cantautors que l'han musicat, els teatres de gom a gom per a atendre recitals i obres de teatre en homenatge a l'autor, els pòdcasts i els murals que decoren viles i ciutats.

Aquesta efemèride ens ha recordat que l'obra de Vicent Andrés Estellés encarna el vertader significat de l'adjectiu «popular» perquè és una obra que pertany al poble i que està feta per al poble, tal com ell mateix ens va advertir:

El poeta no baixa al poble:
el poeta és poble ell mateix,
el poeta és el mateix poble.

Ai d'aquell que no pense així.

Irene MIRA-NAVARRO

Universitat d'Alacant

Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

Centenari de la mort d'Àngel Guimerà. — En la presentació de l'Any Guimerà vàrem plantejar tres objectius bàsics: eixamplar el coneixement de l'obra dramàtica de l'autor, reivindicar la seva faceta com a poeta i recordar l'activista polític i la icona popular. Per això, moltes de les activitats plantejades al llarg d'aquest any commemoratiu han anat destinades a complir aquests objectius des d'àmbits diversos. Per exemple, en la Jornada sobre l'obra dramàtica de Guimerà adreçada al professorat de secundària que va tenir lloc al Vendrell el mes d'octubre de 2024, o la reposició de *La santa espina* a Manresa o els espectacles sobre la seva obra proposats també al Vendrell i en d'altres localitats a través d'elencs amateurs (*Mosaic de passions*, *Guimerà en nom de les dones*, sobre textos de l'autor o la presentació d'*Arran de terra* de Guimerà, etc.) i que han tingut també un correlat en el teatre professional amb la reposició del musical *Mar i cel* per Dagoll Dagom o la presentació al TNC de l'obra *L'aranya* o en la lectura de textos guimeranians en el marc del Festival Grec.

Des del punt de vista de la divulgació, cal recordar les exposicions sobre Guimerà que s'han dut a terme a l'Institut del Teatre, a la Universitat Autònoma de Barcelona (sobre la difusió internacional de la seva obra), la de petit format i itinerant per biblioteques públiques, adreçada a l'àmbit educatiu o la de Ribes de Freser i Queralbs sobre la vinculació de l'autor i de *Terra baixa* a la zona. A més s'han realitzat un nombre considerable de conferències i taules rodones sobre l'autor a diverses poblacions. Des del

marc de la Fira modernista de Barcelona, al Centre de Lectura de Reus, a Matadepera, Vilafranca del Penedès, Sant Andreu de Palomar, centrada en la relació entre Guimerà i Ignasi Iglésias, o a Tenerife.

Una taula rodona conduïda per Joan Martori a l'Ateneu Barcelonès (16 d'abril de 2024) amb actors i directors que han portat a l'escena obres de Guimerà va permetre també veure l'impacte del nostre dramaturg en l'escena catalana del moment. També l'experiència a la Sala Beckett a partir d'una reelaboració de *La filla del mar* per IA amb el tractament de la transexualitat van posar en evidència la vigència de l'obra del dramaturg.

La repercussió internacional de la seva obra dramàtica ha estat recordada a través de les sessions dedicades a les versions cinematogràfiques d'obres seves a la Filmoteca amb presentació del cineasta Albert Serra, que va parlar de la versió de *Maria Rosa* de Cecil B. de Mille. La mateixa experiència es va repetir a Tenerife en presentar Susan Feldman aquesta versió el novembre de 2024, després que el juliol es projectessin al Teatre Àngel Guimerà de Santa Cruz, la versió de *Tiefland* de Leni Riefensthal i *La hija del mar* d'Antonio Momset.

En aquest context i en el marc del que es coneixia com a "Estudio Guimerà" es presentà l'obra d'Aransa Coello *Mala sangre* que parteix de la *Maria Rosa* de Guimerà. Coello utilitza com a subtext l'obra guimeraniana per presentar-nos la història de tres dones que viuen la seva relació amb els homes i el desig d'una manera, en el fons, autodestructiva.

Les altres facetes creatives de l'autor han estat igualment presents al llarg de la commemoració. Així, s'ha impulsat l'edició de la seva obra narrativa a l'editorial Adésiara a cura de Neus Oliveras i que ha aparegut la tardor de 2024. El Guimerà poeta va tenir el seu espai al nou Horiginal amb la recitació de joves poetes com Adrià Targa de poemes guimeranians. Així mateix el recital de poemes d'«Àngel Guimerà contra la injustícia» a càrrec de Jordi Francesch i Lúcia Papió ha recordat la figura del Guimerà poeta com ho ha fet el concert sobre poemes musicats de l'autor que feren el tenor Jordi Cortada i el pianista Josep Buforn, o el d'Ignasi Roda, Mone Teruel i Pep Pladellolens.

El Guimerà activista ha estat recordat també en el marc de la taula rodona que tingué lloc a l'Ateneu Barcelonès el 26 de maig amb la participació de Lluïsa Julià, Joan Esculies i jo mateix com a comisari. La xerrada que vàrem mantenir amb el president Joaquim Torra a Sant Vicenç de Calders també se centrà en la faceta política de Guimerà (30 de novembre de 2024).

Des del punt de vista acadèmic l'activitat més remarcable ha estat la celebració del XII Col·loqui Internacional Verdaguer, dedicat enguany a «Guimerà. Verdaguer. Institució i internacionalització de la literatura catalana» que tingué lloc al Vendrell, Vic i Folgueroles els dies 14, 15 i 16 de novembre de 2024, amb una clara preponderància de les aportacions sobre l'obra de Guimerà.

El tancament de l'any al Teatre Nacional de Catalunya (26 de novembre de 2024) a càrrec de Xavier Albertí ens va permetre recordar també la connexió de l'obra guimeraniana amb la música i el seu valor d'icona popular. El dia 3 d'octubre de 2024 a la Biblioteca de Catalunya tingué lloc una jornada sobre Àngel Guimerà i el Nobel en què hi participà Enric Gallén i, posteriorment, hi hagué una taula rodona entre Joan Martori, Neus Oliveras i Ramon Bacardit. Finalment, el documental emès per TV3 sobre Guimerà i el premi Nobel (29 de desembre de 2024) va mostrar fins a quin punt el nostre dramaturg és encara una figura popular, ja que va ser líder d'audiència a Catalunya.

Es pot dir que ha estat un any fructífer en tota mena d'activitats d'àmbits diversos i que ha tingut una considerable repercussió en tot el territori i, fins i tot, a Tenerife, terra natal de l'autor. Ens ha deixat l'edició de la seva narrativa i, properament, la publicació de les Actes del Col·loqui internacional. També, l'esperança de trobar la fórmula que permeti l'edició de la seva obra completa.

Ramon BACARDIT
Comissari Any Guimerà